

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 249.

V Ljubljani, v torek 28. oktobra 1884.

Letnik XII.

Linški škof o liberalnem učitelji Rohrwecku in o brezvernih šolah.

(Dalje.)

Pri deželnem šolskem svetu jim je deželni predsednik odgovoril, naj spolnujejo postave. Tu omenim, da je deželni predsednik v deželnem šolskem svetu tako rekoč, prava ničla, akoravno je pri deželni vladi prav za prav vse.

Da vso zadevo še popolnim, moram še povedati v glavnih potezah, kaj sem sporočil deželnemu šolskemu svetu.

Kakor znano, so obhajali protestantje lansko leto štiristoletnico, kar se je rodil Martin Luter, pri tej priliki so izšli tudi raznovrstni spisi v poslavljenje Lutrovo. Kak tak spis je moral ubogi Rohrweck brati in kakor se kaže, ga je Lutrova oseba navdušila in kakor se vidi, je hotel, da bi bili tudi njegovi učenci deležni tega navdušenja. O Martinu Lutru je tako govoril, da je vse, kar je imel dobrega na sebi — in nekaj dobrega je vendar storil, posebno z ozirom na nemški jezik — da je vse to dobro na vse moguče načine in preveč povdarjal; vse slabo pa in vse hudobije, ktere je Martin Luter govoril in storil, je pa naravnost zamočal. Na drugi strani je pa povdarjal vse, kar se je kedaj tadanjí duhovščini in katoliški cerkvi na Nemškem podtikalo. V njej je našel le napake, dobrega pa nič.

Napake so povsod! Dragi možje! Vi veste, kaj je rekel Kristus o božjem kraljestvu, da je podobno njivi, na katero je vsejal gospodar dobro seme; pa kmalu pridejo hlapci in rekó: Ali nisi vsejal dobrega semena, od kod je pa plevel? In gospodar jim reče, naj plevela zdaj nikar ne izrujejo, bo že še prišel dan, ko ga bodo izruvali. Zdaj ga naj nikar ne izrujejo, drugače bi še pšenico izruvali.

To je cerkev na zemlji.

Takrat je bilo veliko napak, bil je Tecel, ki je res malo pregoreče oznanoval odpustke; pa cerkev božja je v obče tudi takrat ni zgrešila svojega poklica, kakor ga ne bo do konca dni; bila je tudi takrat dobra pasterica, ki je učila čisto resnico in

delila milosti. Le plevel je prišel med pšenico, in to se bo bolj ali manj vedno godilo.

Taka očitanja je govoril ubogi Rohrweck, pa ne samo govoril, ampak tudi dal pisati. Prišli so mi v roke šolski zvezki, kjer so bile te zabavljice spisane, in te sem tudi poslal deželnemu šolskemu svetu. On se je pa tudi še predrznil neresnico govoriti, in je trdil, da je Tecel govoril: „Ko denar v pušici zazvenči, duša iz vic v nebesa zleti.“ Tega ni Tecel nikdar govoril, to je zlagano, (laž pa že stokrat dokazana. Vred.).

Tudi še o družih zamotanih zadevah in zgodovinskih stvarih, kterih Leonfeldski otroci ne morejo razumeti in presoditi, je Rohrweck na tak način govoril, da je bila sv. cerkev božja osramotena in da so otroci govorili: „Učitelj pa Martina Lutra zelo ljubi“ in da so dejali, da se vedno njegovih besedi spominjajo in da se komaj zdržujejo, da ne bi tudi oni Lutra ljubili.

Ali je vera v nevarnosti ali ne. (Klici: da! da!). Jaz tudi mislim, da je. (Dobro! dobro!) To je zgodovina te zadeve.

Stopimo zdaj k cerkvenemu delu te neprijetne zadeve.

O tem govorim toliko raje, ker se moramo pri tem pogovoriti tudi o važnih vprašanjih katoliškega nauka. Prašam Vas najprej krščansko-katoliški možje: Kdo ima pravico odločiti, da ta in ta nauk nasprotuje katoliški veri? Kdo? Ali ima deželni šolski svet to pravico? (Klici: ne! ne!). Ali ima pravico, škofovi odlok še celó prezreti? (Klici: ne! ne!). Razsodil je škof, pa deželni šolski svet tudi sodi. Razsodil je škof in to škofovo razsodbo v verskih zadevah si upa deželni šolski svet z nogami teptati!

Deželni šolski svet nima od Boga nobene pravice in škof ima od Boga vso pravico, razsojevati o verskih vprašanjih, vso pravico rečem še enkrat! A vsakdo, ki se čuti po škofovem odloku razžaljenega, ima pravico na višjo oblast se pritožiti. Ta je pa le cerkvena ali duhovska oblast. Pritožiti se more pri mojem nadškofu na Dunaji; ta je po cerkvenih določilih moj predstojnik; kdor pa še s tem ni zadovoljen, naj se pa pritoži pri sv. očetu v Rimu. To

je pa zadnja instanca; in ako se kdo pri svetni oblastnji pritoži, taji s tem vero. Kristus je rekel aposteljuom — in škof je njihov naslednik: „Pojdite po vsem svetu in oznanujte evangelij in jaz ostanem pri Vas vse dni do konca sveta.“ In nekemu škofu, svetemu škofu Timoteju iz Efeza je pisal apostelj Pavel: „Ohrani dobri zaklad.“ Katoliško vero imenuje dober zaklad. In v resnici je ta vera zaklad resnice in milosti, pa tudi zaklad zemeljskega blagostanja po Jezusovih besedah: „Iščite najprej božjega kraljestva, drugo Vam bo privrženo.“

Vsa skušnja uči, da je ta zaklad tudi zaklad zemeljskega blagostanja in mi sami smo večkrat videli britko skušnjo, da je tudi zemeljsko blagostanje na slabih nogah, ako se ta zaklad zvesto ne hrani. Poglejte nazaj posebno v avstrijsko zgodovino zadnji čas. Da se ta dobri zaklad ohrani, za to je poklican škof in samo ta, in on mora s svojo duhovščino za-nj skrbeti; zato sem jaz s svojo dobro duhovščino za-nj skrbel in bom tudi vedno v prihodnje. (Dobro! dobro!)

Toraj le škof more razsoditi, ali je kak nauk nevaren veri otrok ali ne. Deželni šolski svet ima pa najmanj pravice in sposobnosti, zato že zaradi tega, ker je v resnici prav čudno sestavljen. Ako je veliko čudnih reči na svetu, je gotovo najbolj čudna ta, da hoče deželni šolski svet soditi o duhovskih zadevah.

Dragi možje! V deželnem šolskem svetu sedé katoliki pa tudi protestantje in še celó judje. Vsaj eden protestant in en jud mora biti v njem in ko bi imeli še druge vere, bi morale biti tudi te zastopane.

In taka skupščina naj sodi o katoliški veri! Jud ima ravno toliko pravice v deželnem šolskem svetu soditi, kakor najboljši katoliški duhovnik in protestant ima ravno tako pravico, kakor najboljši katoliški duhovnik, ki je v deželnem šolskem svetu. Protestant in jud naj tedaj sodita, ali je nauk o Martinu Lutru veri katoliških otrok nevaren ali ne!

In dalje! Odkod imajo pa tudi katoliški možje oblast za to? Edino sv. katoliška cerkev je v to odločena, da brani katoliški nauk. Ona hrani ta nauk

LISTEK.

Valvazor o poljih.

(Dalje.)

Ko domú pridem, vse pojasnim staršem in drugim, zakaj „šole ni“. Hitro vzamem potrebne instrumente v roko in hajd nad polhove škatlje; stare so bile kmalo „fiks in fertig“ — osnažene, namazane zarad boljšega duha; le premalo jih je bilo. Iščem in iščem po tnalu pripravnega lesa, ter si izberem meklenovega in topolovega. V nekterih dneh imel sem 6 novih škatelj. Ker les ni bil do dobrega suh, nagajale so mi posebno o vlažnem vremenu; spak se ni hotel sprožiti. Pripravil sem si bil tudi nekaj „tucov“, ali kakor ljudje pravijo: „tjučov“, da bi jih v polšine nastavljal.

Nekega dne grem v gojzd pod sv. Petrom na našo stran na ogled, kako in kaj; je li kaj sledu po poljih in kak pripraven kraj.

Bolj strahopezljivo sem hodil; saj človek res ne vé, na kaj vse v gojzdu naleti. Jaz sem bil s tem ogledom popolnoma zadovoljen; po več krajih, po-

sebnó okoli dolin, je bilo zelo jédno: žir, lešniki, tudi bukovo perje po tleh — sama znamenja, tukaj je kraj dober za polhe in polharje.

Večkrat mi na misel prihaja, kaj ko bi ris prišel in ti kri izpil? — ali te živalice menda ni več v Kočevskih gojzdh? V prejšnjih časih je morala biti; sicer bi ljudje ne strašili hudobnih otrok z risom: „le tak bodi, pa ti bo ris kri izpil!“

Bolj se je bati botra medveda; ta ima tukaj že tako staro domovinsko pravico, da ne potrebuje novega domovinskega lista še le zdaj od kakega župana; k večemu, ako se kterikrat sam nepričakovan oglasi v županovi koruzi, pa ne za listek, ampak za „štoko“ — menda prosi potrjenja strare pravice s svinčenko. Uboga beštija!

V gojzdu med Malimi Laščami in Binklom (Winkel), (po naše bi rekli „Kot“; saj vsa lega in narava tega kraja to razodeva), so ga že večkrat videli, tudi vstrelili. „Brencelj“ že vé, kje je ta hosta; saj je že skoz „frčal“; drugi ljudje pa peš hodijo ali se vozijo; dolgočasna je cesta, s hudim klancom! Memogredé naj omenim to: Vsaka reč dozori, tako tudi cesta; zdaj se bodo dveh hudih klancev ognili od Starega Loga do Malih Lašič;

cesta je preložena, nemara pa še ne vsa dodelana? ali bo letos dodelana? Smuke (ljudje izgovarjajo to ime v ženskem spolu), se menda ne bodo popolnoma ognili; menda zarad nove „šulferajnerske“ šole ne; to je nekaka straža zoper Hinjčane v Suhikrajni; bojijo se prijatelji Kočevarjev, da bi se ta vas ne poslovenila; ali kaj si hočete, radi ali neradi, vedno več Slovencev je v vasi; še nekaj nekdanjih mojih sošolcev; se vé, da se tudi ti Kočevskega naučijo, nemškega pa nikdar ne. Vidiš „Brencelj“, po tistem dolgem klanecu sem 1874. l. jaz za Kočevsko pošto tekkel, da sem skoraj „kevžih“ dobil; nobenemu bi tega ne svetoval, v hrib teči je „Thierquälerei“ za človeka.

Ta gojzd, se vé, slabši del, je zdaj med več vasi prav na drobno razdeljen — kmetje se bodo „firšta“ Aueršperga vedno spominjali, posebno potlej, ko jim bo drv zmanjkalo.

V ta gojzd sem bil šel na ogled. Par dni potem naložim na hrbet koš s škatlami in drugo potrebno robo ter polhom nastavit grem. Lahke so bile peté, to se dá misliti, ako človek nad tako Valvazorjevo „zverino“ gré. Ko do gojzda pridem, stopim najprej v dolino „oplenco“ (apnenico); ta je

s pomočjo sv. Duha in Jezusa Kristusa samega. Kdo si tedaj predrzne sedeti v zboru, ko odločuje in sodi o veri. Kdor ni poslan od sv. katoliške cerkve, ta nima pravice soditi o veri.

Mi imamo veliko učenih advokatov, ki pravo prav dobro razumejo, pa le eden ne more kake tožbe razsoditi, in zakaj? On ni poslan od cesarja (hat keine Sendung); ravno tako, kdor ni pooblaščen in poslan od duhovske oblasti, on ne more uradno soditi o verskih vprašanjih in zato nimajo vsi skupaj, kar jih je v deželnem šolskem svetu, najmanjše pravice, razsojevati o verskih vprašanjih, še manj pa škofovo razsodbo ovreči.

Vsa sedanja sestava deželnega šolskega sveta bi bila le tedaj pametna, ko bi veljal stavek: vsaka vera je neumnost.

(Dalje prih.)

Socijalne študije.

I. Nihilizem.

(Konec.)

„Nihilizem je moral priti“ — rekel sem zadnjič. Od kod? Iz glave kakega osušenega časnikarja — mi bodeš dejal, vsaj ta-le tu zgoraj? In kam? V koš, ako ne vrednikov pa v politikov, ki je že sit samih študij. No, to je res, da se članek „nihilizem“ lahko vrže v koš: ko bi se le tako lahko vrgel pravi nihilizem! Ali ta je kakor zmaj; odsekajo naj mu eno glavo zraste mu devet drugih, kakor je pokazala nedavno pravda v Petrogradu. Ruska vlada misli, da bode nihilizem zginil, ko bodo razgnani nihilisti, kakor da bi se mogel ogenj pogasiti v tem, da se razžene dim.

Kader se pretirava kaka misel, načelo, navada ali razvada: precej se vzbudi nasprotna stran, ki pa pretirava ravno tako svoje nasprotje. Počenjanje ruskih velikašev, knezov in grofov in velikih uradnikov je presegalo do najnovejšega časa meje, ktere ima po pameti človeško bitje. Razmere so bile kaj enake razmeram francoskim pred revolucijo, samo da je ruski kmet in trpin vse kaj drugo prej, nego upornega duha. Zapravljivost in zraven npravna slabost viših krogov ruskih diši včasih prav po barbarski dobi azijskih despotov. Človek je človek: postavi omikanega reveža gladnega pred palačo razkošja in potrate in naredil si nihilista. Srd in maščevalnost ste grozni sili v človeku; gorje, kadar začnete vžigati njegovo srce!

Še hujše je, kader se kažejo one pregrehe in slabosti v vladnih krogih. Zgodovina uči, da prežene krivično in sebično vladno vselej prevrat. O vladnih krogih ruskih se je že od nekdaj mnogo pisalo, da so morali zahodnji Evropejci, taka poročila čitajoč, reči: kaj takega je samo v Rusiji mogoče! Niso tedaj čudeži, ako se ljudje zavedó, kaka da bi morala biti vlada.

A krščanska vera — tudi v pravoslavni cerkvi — ne uči nihilizma, in trezen razum, ki pripoznava npravne zapovedi, tudi ne. Uči ga pa vlada sama — v velikih šolah. Velike šole so dandanes ognjišča prevratov. Dan za dnevom podajajo one nauke vladi; ako one pravijo, da ni Boga, bi lahko države sklepale: tedaj nima nikdo od njega pravice in tudi

vlada ne — vsakdo se sme upreti, ako se more. Kedaj bode vendar prišel čas, da bode zadonelo in zazvenelo vladam po ušesih: et nunc reges intelligite; erudimini, qui judicatis terram! Nepremišljenim zapeljanim mladeničem ni nobena stvar prestrašna, noben korak preveč drzen. In vrhu tega še slovstvo! V Platonovi državi bi Homera ne bili smeli brati. Dandanes pa se sme pisati vse, zoper npravnost, Boga in cerkev — le zoper vladno ne. Toda — Dominus irridebit eos — v svojem času.

Mnogo Rusov se lika v tujih državah: na Francoskem in Nemškem. Ti prinašajo tujo omiko, jo presadijo na domača tla in sad je grozen. To so zmajevi zobje, v Rusijo nasejani, da izrašča iz njih nihilizem. V prvi vrsti se nabirajo nihilisti — menda se ne motim — iz medicincev (zdravnikov). Njihova vednost jim podaja primočke za vsakovrstne peklenške stroje. Študije v medicini so postale na Ruskem nekaka bolezen. Celó ženske so postale doktorice. Ni tedaj čudno, ako hočejo zdraviti — če drugega nimajo — rusko bolno državno telo.

Tedaj vsega je dovolj v Rusiji, kar zamore gojiti prevrate. Pravijo, da se v slovstvu kaže naroda življenje. Reči moram, da nahajam v ruskem slovstvu vselej, kadar kaj čitam, nekaj, česar ne morem umeti. Je-li tudi v ruskem življenju tako, ne vem. Težko, da bi naravni Rusi ne bili podobni drugim božjim ljudem. A nekaj drugega je: Ono slovstvo nam ne kaže pravega življenja, ampak zmedeno mišljenje omikancev in narodovih osrečevalcev. Ko bi imeli pripomočke, da bi po zdravniških načelih preiskovali slovstvene izrodke, našli bi mnogo, kar se ne vjema z zdravo pametjo. Zdi se mi, da je največ takih nezdravih izrodov v ruskem slovstvu — znamenje, da je mnogo bolnega v ruskem mišljenju in življenju. Ali ni taka bolezen tudi nihilizem? Rusija hoče ozdraviti to bolezen in zato preži na bolnike, da jih naglo spravi s tega sveta.

Kdor želi ruski nihilizem prav spoznati, mora čitati njihove pozive in izjave. Najbolj zanimiva pa so poročila o njihovih shajanjih, ki so poprejšnja leta včasih došla med svet. Vsled skranjega prizadevanja vladnega mora nihilizem dandanes delovati skrivno in oprezno, a deluje pa le in ni vdušen. Kaj da bode še učinil, se ne dá sedaj preračunati.

Sedanja vlada išče nekoliko pomoči v veri. Okrepiti hoče pravoslavno cerkev; cerkvena uprava, razdrta po Petru Velikem, se bode zopet ustanovila. Celó Rimu se bliža car in Poljakom kaže prijazno lice. Bode li kaj pomagalo? — Ruska država potrebuje v politiki in življenju novih moči, novega duha. To prav dobro vedó nihilisti in zato hočejo podreti vse staro. Pravoslavna vera je zastarela, oživljajočega duha več nima. Tudi vseslovanska ideja bode ostala jalova. O takih idejah se dá lepo govoriti in pisati, a vspeha ž njim ni doseči. Vseslovanski odbor je ščuval jugoslovanske rodove proti Avstriji. Ko je mnogo takih zapeljanih ljudi prišlo v nesrečo (Krivošijanci), jih je pustil na cedilu.

Preosnova ruskega življenja bi se morala ozirati na srce in pamet; morala bi biti verska. Izvršiti jo zamore pa samo živa Cerkev, ki ni druga, nego katoliška. V tej cerkvi je moč in življenje. Sedanje neugodne razmere v Italiji, Franciji in Belgiji so le prehodne dóbe, dóbe bolezni.

bila znamenita zarad velikih kopriv, lepega hobata, s kterega zreliimi jagodami ljudje belo vino „črniho“; posebno znamenita je še zarad gložev (kača gôž). Grem po rebri doline, kar listje hudo zašumi — no, hudirja! kaj že polhi vun lezejo? Hitro pogledam in zagledam dolzega, temno-risastega polha „gloža“. Ho, ho, zdaj pa le po njem! — Težko boš verjel, dragi bralec, pa je vendar res, da se je bil spustil za menoj in sem jo popihal iz doline prav naglo. To sem vedel, da strupen ni, ali vgrizne pa kakor pes, pravijo ljudje; no, nekoliko manj menda že!

Tako kačo sem prej pri neki priliki si do dobrega bil ogledal; visela je mrtva na kolu; enkrat pa pomagal jo ubiti drugim pastirjem, ali nam se je trda godila. Odneseš sem jo bil srečno, a srce mi je pa hudo utripalo; ostrašen sem bil že tako, ker sem v svojem „praktičnem pastirstvu“, ko sem še kozle pasel doma, večkrat na kakega gada naletel. Enkrat, zgodaj v spomladi sem na kamnu sedel, gad pa pod mojimi koleno ležal — to si ni tako, kar si bodi, dragi bralec, kaj ne? Končal sem jih tudi dosti; gada nisem mogel videti! — Vselej sem kako debelo, dolgo palico si vrezal s pipcem večje „sorte“ in jo malo na okrog obelil, da ni strup

po nji v roko prišel; tako delajo še zdaj ljudje, starih navad se mora človek držati.

Vendar dosegel sem svoj namen; polhom nastavlil še pred solnčnim zahodom; kajti ti kosmatinci precej v mraku že na pašo gredó. Kakih osem škatelj sem nastavlil, ene na bukve, ene na stare leske.

Povrnem se domú te premišlujem, bo li kaj drugi dan notri? Zgodaj v jutro se prebudim, oblečem se urno in kakor se mi dozdeva, opravljal sem zjutranjo molitev gredóč, se vé, bolj raztreseno; saj veste, kaj se pravi: „Kjer je vaš zaklad, tam je vaše srce!“ Srce moje in moj zaklad je bil pri polhih.

Ko na nastavljeni kraj pridem, kar zagledam polha v škatli, kako vun visi za vrat vjet. Osodepoln sad je bi vgriznil, škatlja se sprožila in to je bila — njegova smrt! veselje pa za me. Za rep ga pocuknem hoteč zvedeti, kako je, a le toliko se giblje, kolikor ga jaz majam; „morto“! — si že moj; hajd v mavho! Grem dalje in v vsih škatljah je bil polh; le v največji mladiček, velik kakor dobra miš. Kdo bolj vesel kakor jaz — osem škatelj — osem polhov! Zdaj mi je bilo žal, da nisem več škatelj

Absolutna oblast ruske vlade ima nasprotnika, kteremu je vsa oblast — nič. Ta nasprotnik se krohotá dozdevni velikosti, prenapetosti, nenravnosti uradnikov. In zakolne se, da hoče vse pogaziti in razdreti, da bode vse to nič. Kdo naj naredi tukaj zopet red? Ona moč, ki je ohranila vedno red, red v oblasti in v življenju. Ta red je božji red, ki ga vzdržuje katoliška Cerkev. Ego constitutus sum rex super Sion montem sanctum ejus. (Ps. 2.)

L.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. oktobra.

Notranje dežele.

Delegacije v Budapešti so se pričele včeraj. Delegacije, najvišji skupni zastop avstrijskih in ogerskih poslancev, dotičnih ministrov in državnikov določujejo skupne potrebe avstro-ogerske države, kakor so: vojska, zastop avstro-ogerske države na zunaj in skupna carina avstro-ogerska. Iz Avstrije gré vsako leto 60 poslancev v delegacije in so se še pred malo časom vsako leto večinoma iz nemško-liberalne stranke jemali, kar pa ni čuda, ker so bili nemško-liberalci na krmilu. Letos je pa v tem pošiljanji in zastopanju najvišjega odbora nekaka izjema, ker je od že omenjenih 60 poslancev več kot 20 slovanskega rodu, toraj nad tretjino. Največ jih imajo ondi Čehi, namreč 10 in med temi vodjo Čehoslovancov dr. Riegerja; Poljakov je v delegaciji 9, Slovencev eden in sicer grof Hohenwart, ki ima za namestnika državnega poslanca g. Kluna; Dalmatinske Slovence ondi zastopa dr. Klaič. Če tudi delo delegacij nikako ni narodno ali vsaj ne na podlagi narodnosti, temveč je strogo mednarodno, popolnoma državno delo, mora nas vendar-le veseliti, da se tudi naša slovanska narodnost več ne prezira in v kot ne potiska, kedar ima država sama odločilno besedo govoriti.

Vojni budget za leto 1885 se je pred delegacijami razprostrl in bo v svoji skupini le za nekoliko onega za leto 1884 presegal, kar ima svoj vzrok v tem, da se je letos prvi pot načelnik mornarice, viceadmiral Sterneck oglašil z dvema milijoni goldinarjev, ktere je zahteval za vtrjenje c. kr. vojne mornarice. Ministerski svet mu je pa tista 2 milijona za toliko osmukal, da je naposled od vse Sterneckove zahteve ostala komaj polovica. Več stroškov mimo lanskega leta bo zahtevala letos tudi preosnova topništva, o kateri je „Slovenec“ svojim bralcem tudi že poročal in sicer bo dotična svota znašala blizo 300.000 gl. Več nego lansko leto zahtevalo se bode tudi za vojaška prebivališča skoraj pol milijona. Ceneje bode pa vojaška hrana, ker je cena žitu padla, za celih 900.000 goldinarjev in tudi Bosna in Heregovina bo še manj zahtevala mimo lanskega leta, ker se je število vojakov ondi zopet za 5000 pomanjšalo. Svota, ki se bo 1885 ondi manj potrebovala znaša blizo 450.000 goldinarjev. Sploh se pa Bosna od leta do leta bolj ponaša, kajti bosniški budget ima zopet letos, kakor se kaže, nekoliko preostanka in mu ne bo treba nobene podpore iz avstro-ogerskih blagajnic. Zaključek vojnega budgeta bo pa tak, da bo letos nekoliko višji memo lanskega leta. Kakor je včerajšnji telegram poročal, so se delegacije že pričele, danes v torek predstavile se bodo cesarju in jutri razdelili se bodo predlogi. Opravka bo dosti in bodo komaj pred koncem novembra svoje delo dovršile.

Starčevićanska surovost in neotesanost, ktera ima tudi v Ljubljani, posebno med neizobraženim priprostim narodom mnogo pristašev, je do-

seboj bil vzel; tako je večjidel s človekom, več ko ima, več poželi? S svojim bogatim plenom koračim domú kakor zmagovalec nad sovražnikom.

Kaj se je s polhi zgodilo, lahko uganeš, dragi bralec, „na meh“ so se odrli, pa ne sami, ampak s tujo pomočjo; meso se povžilo, kože posušile za „kosmato kapo“ (dobro so tudi za britev hraniti, da ne zarujavi), mast pa sevrla, je prav dobro domače zdravilo, ako se živini voda zapira; tičarji v pozni jeseni, ko je že hladno, devajo jo med tičji lep, da limance prehitro ne zmerznejo.

„Instrumente“ (škatje), se vé, da sem bil seboj na dom vzel; polhe sem nesel v rokavih svoje „kratke študentovske“ suknje, škatje pa v roki kakor Ljubljanske kuharice pišeta in drugo leteče blago. Ni jih varno v gojzdu pušati, ker pride zraven ali gojzdni čuvaj ali kak drug polhar; obema prav pridejo, le tistemu ne, ki jih zgubi na tak nečloveški način; kajti krasti je greh! — no, polhe loviti v „firštovem“ gojzdu (v kterem so kmetje servitutno pravico takrat še imeli) to je bilo k večjemu kaj „malega“; saj je do dosihmal on še medvede lovil — tako sem si mislil. Konec tega mojega podvzetja, veste, da je bilo silno veselje; tako žival v

bila, kar je iskala. Stranka propada! Da se ji pod takimi pogoji, kakor je letos nastopila, ni mogoče vzdržati na površji, je bilo očitno, kajti že ob času volitev porodila se je v lastnem taboru nesloga. Odcepili so se bili mlajši pristaši stranke prava od starih svojih tovarišev, in so sklenili, po poti dostojnosti to doseči, kar stareji tovariši z dr. David Starčevičem na čelu s surovo silo doseči hočejo. Ko so bili pa stareji drugovi zloglasno adreso skovali in so jo tudi mlajši podpisali, kateri se sedaj, s tem izgovarjajo, da so jih silili k podpisu in da niso vedeli, kaj da podpisujejo, obrnila je večina hrvaškega naroda Starčevičancem hrbet in noče nihče več kaj o njih slišati, komur je le še kaj do dostojnosti. „Pozor“, glasilo neodvisne narodne stranke, ki se sme po vsi pravici imenovati cvet hrvaške inteligencije, piše, da se naj Hrvaška Starčevičancem zahvali, da so oni deželno zbornico spremenili v grob hrvaškega parlamentarizma; ob enem pa list odločno postopanje stranke prava obsoja. Največ je pa to vredno, da se jim odpovedujejo tiste občine kar zaporedoma, (odkar so o njihovi zloglasni adresi zvedele), ktere so jih minulo poletje v deželni zbor poslale in priznavajo svojo udanost do presvite krone. Zagreb je tudi kakor sprmcenjen. Kakor se je ob začetku leta za pristaše pravne stranke pulil in se celó pouličnih demonstracij ni zbal, tako sedaj ravno tisti Zagreb molči in misli — da bi ne bilo lepo, ljudem skazovati javnega sočutja, ki so na glasu nelojalnosti.

Vnanje države.

Odkar je umrl vojvoda Viljem Braunschweigski, je vprašanje: čigavo bo vojvodstvo Braunschweig po vseh časnikihi na dnevnem redu. Pečajo se s tem vsi politikarji od Bismarka do vpojenega stotnika v Gradci popoldne pri črni kavi. Iz Nemškega prihaja glas, ki je v tem smislu pomenljiv. Windhorst izrazil se je o Braunschweigskem vprašanji. On pravi, da ima gledé juridične strani tega pomenljivega vprašanja angleški princ vojvoda Kumberlandski popolno pravico do prestola vojvodskega, ktere mu niti Prusija, niti kdo drugi odvzeti ne zamore. Še celó ranjki vojvoda Viljem, ki je bil stric vojvode Kumberlandskega, ne bi ga bil mogel zavreči, tako so njegove pravice z dotičnimi postavami podprte. S pravicami, pravi Windhorst dalje, so pa povsod v najtesnejši zvezi tudi dolžnosti. Prva dolžnost vojvoda Kumberlandskega bo toraj, ako se bo hotel pravice poslužiti, da bo prevzel vojvodstvo z obljubo pripoznanja nemške državne vstave. Windhorst se v tem smislu ni zmotil. Kumberlandski vojvoda je pod imenom Ernst Avgust izdal manifest, v katerem javlja prebivalcem vojvodstva in drugim nemškim državam iz Gmundena, da je prevzel vojvodstvo in vlado nastopil pa tudi pripoznaoč nemško državno vstavo in vstavo vojvodstva samega. Windhorst preide na to na pisanje Bismarkovega glasila „Nord Allg. Ztg.“, ktereja je nedavno tudi „Slovenec“ omenil in pravi, da ni res, da bi bili Welfi tako silno sovražni nemški državi, kakor jih je „Nord Allg. Ztg.“ svetu razglasila. Če je Götz pl. Ohlenhausen res rekel, da mora Welfska stranka počakati, da se za Nemško zunaj kje homatije začne in da se bo tedaj tudi ona na noge postavila, ne vé, toda če je rekel, ga on za to odločno obsoja. Nobena stranka na Nemškem ne sme pripustiti, da bi se tuje velesile v nemške zadeve mešale. Sicer je pa Nemška sama zadosti mogočna, da bo znala vse takošne poskuse dostojno zavrniti.

Sultan in veliki vezir se pogovarjata, kako bi se Avstriji izgovorila gledé dveh opominov na priklop turških železnic na srbske in tako posredno na avstrijske. Kolikor se čuje, zanašata se na milost, da se jima bo malomarnost odpustila v tej zadevi, ker sta prav za trdno sklenila, da bo dotična želez-

nična proga do oktobra 1886 vendar-le dogotovljena, kar pravita, da za visoko porto ne bo ravno pretežavno, ker ima resno voljo za to.

Marsikaj imajo časniki na vesti, gledé pohujšanja priprostega naroda, kateremu je vse resnica, kar se mu tiskanega pokaže. Tolike odgovornosti zarad brezvestnega pisanja in brezobzirnega hujšanja pa vendar nima nikako časnikarstvo na svoji vesti, kakor laško in osobito tisto, ki je pisano za priprosti narod. Takih listov posebno po južni Italiji vse mrgoli in žal da jih tudi vse bere, kar brati zna, drugi pa, katerim do te učenosti ni bilo mogoče, pa verno poslušajo, kaj jim kdo drug prebira. Da si taki junaki že samo po sebi brezvestro pisanje po svoje tolmačijo, ni čuda in dostikrat naravnost narobe! Saj so v Ljubljani ljudje, ki so v politiki toliko zmedeni v možganih, da si upajo javno trditi in to še z nekakim ponosom, da je slovenska narodna stranka in ruski nihilisti eno in tisto! Da s takimi prismodami ni mogoče pametne besede govoriti, se pač razume in ravno taki so južni Lahi okoli Napolja. Časniki so jih podkurili proti gosposki in proti boljšim stanovom; proti zdravnikom pa še posebno, češ, taisti so krivi, da je kolera prišla čez reveže, ker so jo s svojim čarodejstvom priklicali. Tako daleč je že prišlo, da je moral kralj sam v Napolj, kjer je ljudem dokazal edino le s svojim pogumom, da kolere niso zdravniki zatrosili, temveč da se ji še celó vpirajo, kolikor morejo.

Na Angleškem pričel je parlament svoje delovanje, in sicer se je zbor sklical na izvanredno zasedanje. Dve reči ima pred seboj, kterih prva izključila bode drugo, in to ste: ali sprejem presnove volilne postave, ali pa se bo morala gosposka zbornica razpustiti in iz novega sestaviti, kajti taka, kakoršna je sedaj, ne bo nikdar sprejela predrugečene volilne postave. Nekteri se toraj nadajo, da se bo napravil kak kompromis. Ako bi jim pa ta spodletel in zgornjica zopet volilno postavo zavrne, potem pač ne bo drugega kazalo Gladstonu, kakor da — bo odstopil. Poleg tega se bodo pa tudi dogovorili zarad kredita za Sudan in Transval, kjer imajo povsod polne roke posla.

Kitajci v Kantonu dobili so od štirih najvišjih uradnikov svojih podpisano proklamacijo, ktera jih spodbuja na pobijanje Francozov po Tonkinu. Vsakega Francoza morajo smatrati za svojega sovražnika, ker se taisti niso držali sklenjenih pogojev in jim ni bilo nič mar za kitajske podložnike kterih so na tisoče pomorili. Namesto, da bi sami to pripoznali, zaktevajo od Kitaja še odškodnino. Vsakemu je znano, da je krivda na francoski strani in vendar Evropa tega noče pripoznati. Zarad tega morate od slej na dalje Francoze za svoje najhujše sovražnike smatrati in morate vlado na vso moč podpirati, da se jih otrebimo, čim preje tem bolje. Da vaše delo ne bo brez vspeha, razpisujemo sledeča darila, ktera bo naš blagajnik vsakemu izplačal, kdor si jih bo zaslužil in sicer:

„Za glavo francoskega vrhovnega poveljnika 10.000 tajelov (tajel velja 3 gld. 20 kr.) in pa mandarinat s peresom povodnega kosa; za glavo častnika, ki ima 7 bord 3000 tajelov in mandarinat s pavovim peresom; za glavo častnika s 5 bordami 1000 tajelov in mandarinat s pavovim peresom; za glavo častnika s 3 bordami 500 tajelov in mandarinat s pavovim peresom; za vsakega ubitega vojaka ali mornarja 100 talejov. Za oklepnicu prve vrste 100.000 tajelov, za ono druge vrste 80.000 talejov, za topniško ladijo prve vrste 40.000 tajelov, za ono druge vrste 20.000 in za vsak čoln 100 tajelov. Ako kdo sicer kako francosko ladijo pokonča, prejme polovico omenjene nagrade. Kar si kdo vpleni, naj bo njegovo. Dalje se plača nagrada za vsak vplenjen večji top 8000 tajelov in mandarinat, za manjši topove pa njim primerna svota. Kdor bi izumil načrt, po katerem bi Francoze v vojski premagali, dobi

zanj 30.000 tajelov“. Iz tega je pač razvidno, da morajo Kitajci pač silno veliko denarja imeti.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 27. oktobra. Mislite si nesramnost in brezumno sebičnost tukajšnjih nemško-liberalcev in njihovega krivega preroka „Graške Tagesposte“. Sicer smo že navajeni, da vidimo v nemško-liberalnih rokah vedno dvojno mero, kedar je treba na slovanske zadeve oči obračati, da bodo pa toliko nesramni, tega bi se pa pač ne bili nadjali. Da po pravici Vam povem, poprej bi se bil nadjal, da se bo naš č. g. opat Wretschko liberalcem odpovedal, kakor pa da bo Graška tetka ob levici pobijala kar na desnici odobrava in v nebo povzdiguje. I kaj pa je vendar, bote g. urednik morda že nevoljni vprašali, da tako hrumiš? Kaj le? „Graška Tagespost“ sodi o najnovejšem federalizmu, ki se je v Avstriji oglašati jel, „danes tukaj, jutri tam“, kakor se v pesmi bere. Federalizem na Českem ona odobrava, ker bi se s tem staroslavno kraljestvo Premislovičev razkosalo in zgodovinsko vničilo; federalizem na Štajarskem, ki bi se še z mnogo večjo pravico, če ne vsaj z ravno takošno, vpeljal, da bi se namreč Mali Štajar ločil v administrativnem oziru od Nemcev z ustanovo lastnega namestniškega oddelka v Mariboru ali v Celji, kjer naj bi že bilo, pa to najnovejši prerok v Gradci pobija. Razloge za to navaja sledeče: Na Českem so Nemci kompaktni, na Štajarskem Slovenci nimajo niti kompaktnosti, niti svoje zemlje, temveč so povsod z Nemci namešani. Mar li res? Ste li že čuli kaj enacega? Ali ni prav prava talmiliberalska modrost?! Ako bi se českim Nemeem izstop iz vzajemnosti s Čehi dovolil in bi se res staro kraljestvo razdelilo v dve polovici, si jaz drugače tiste podobe ne morem misliti, kakor takošno, kakor jo ima solnce, kedar mrkne na ta način, da senca lune na solnčno telo v sredo pade, vsled česar se na okoli napravi svitel kolobar, ktereja mesčeva senca ne more pokriti, ker je premajhena. Nemci na Českem prebivajo okoli in okoli Čehov v kolobarji. To se ve, da je taisti na severu najširji ob Moravski in gorenjeavstrijski meji pa najožji in jako prozoren. Ako bi se toraj ondi Nemeem izpolnila srčna želja, nastala bo kompaktna česka polovica, kakor je ona sedaj, in okoli nje pa nemški kolobar, kar bi gotovo nobene podobe ne imelo pač bi bilo pa izvrstno za uradnike, nadzornike in druge na večno potovanje obsojene uradnike, kateri bi si v tistem nemškem kolobarji mastne dijete služili. Na Štajarskem smo pa Slovenci skupaj od Radgone pa do deželne meje Koroške, Kranjske, Hrvaške in Ogerske. Ako bi se tukaj nam dovolilo to, kar se je dovolilo Lahom na južnih Tiroljih, ki imajo popolnoma sličen položaj z nami, prašam vas, ali bi to ne bilo ravno tako, kakor če si kdo od podolgaste struce odreže kos, ki je skoraj tretjina cele vsebine in pravi: „ta je moj!“ Kdo bi mu ga branil? Vsakdo bi pa paglavca za ušesa prijel, ki bi se podstopil iz hlebea izrezati venkaj sredico, kraje pa bi na okoli pustil, da bi se videl, kakor kak svitek. Ne, to ne gré! Ne zamerite mi, gospod urednik, da sem zašel na hudomušno stran.

mavhi imeti, ktero sem poprej v šoli le na pamet poznaval, to ni majhna reč!

Ene dni pozneje slišim, da bodo šli polharji iz bližnje vasi v „Velikirog“ (Hornbüchel) polhe loviti — bilo je nekako sredi oktobra — to je tudi „študenta“ mikalo, ali predaleč je bilo: kakih 7 ur hodá! Šli so, toda jaz sem doma ostal; bili so v gojzdu par noči; vjeli polhov do poldrugi sto. Vzeli so bili seboj precej škatelj, krompirja, kruha in mošta, pastí so po trikrat v noči pregledali — od tod toliko polhov — pravih mačkov. Škatlje na lesení locenj preveč prostora vzamejo, ni jih mogoče dosti seboj vzeti; boljši polharji imajo mesto lesenih železne obročke na „pero“; so elastično narejeni; ti so svetovati vsakemu polharju, kajti tudi v dežji svoje delo opravljajo, ker se ne napnó, se vé, kak groš že stanejo; no, „šenk je umrl, zastonj ga je pa pokopal“.

Ali ta misel, ponoči polhe loviti, ne dá mi miru; enkrat še to poskusiti v življenji bi ne škodovalo. Zdaj, zdaj, dokler še gospod nisi, zdaj — ali pa nikoli; z Gorenjcem bi dejal: „Če zdaj „nauš“, nikoli „nauš“ (če zdaj ne boš, nikoli ne boš)“.

Takrat imeli smo v naši vasi vaškega čednika

Florijana; ljudje so mu le: „Flerijan“ ali pa „Frerijan“ rekli. Mož je bil že bolj prileten, čokljaste postave, širokih pleč; imel je precej dolg, cerkvenemu „kajfežu“ podoben nos; prepasan je bil s predpasnikom iz hodnika, tako je bilo močno to blago, da se ga je še trnje balo. Brez „fajfice“ tudi ni bil; imela je pokrov podoben v tri nadstropja visokim, navadnim cerkvenim stolpom; „manganeta“ (magneta) na „turnci“ ni bilo; pa saj je bila druga špica blizo — Florijanov nos. Sicer je bil stolpček s truplom lule v zvezi, rumenkasta verižica ju je sklepala, nad ktero je Florijan veliko veselje imel. Fajfica je bila še s „pokfanom“ okovana, vstvarjena na Gorenjskem ali prav v Lešah, ali v kaki bližnji vasi; vendar med Tržičem in Begunjami; tako je vedel mož pripovedovati o prelepi Gorenjski fajfi, za ktero je bil dal sedem „evancigaric“ starega denarja. „Kakor je ta figa majhna, pa me ta pošast toliko stane“, je dejal Florijan pri neki priliki; fajfa je fajfa; vsak dan dražja, lepa je pa vendar lepa, kaj ne? še „celigruntarji“ take nimajo. E, moja fajfica; take menda ni pod vašem zvonom! pa kaj jo bom hvalil, kar je tako hvalevrednega. Le v Novem mestu medmašni somenj

bi jo bil kmalo prav po ceni prodal blizo tistega „fertlihgamizina“ l. 1863; tisto sušno leto, ker je bilo prepovedano pri „marofih“ tobak kaditi, jaz se pa tako težko kadenja zdržim, raje jed pustim, kakor tebak. Tudi tistikrat sem bil že vkresal — in vojak je že k meni skočil, pa — kdor zna, pa zna — hitro sem se med druge pomešal pa je bilo. Fajfo sem bil v čevelj skril, zakaj moje golenice so precej obilne — ako človek kaj plača, naj vsaj dosti blaga bo za denar — tako si vselej mislim, kadar si čevlje delati dajem tistemu Škrajnarjevemu Tonetu.

Lejte, v koliki nevarnosti je bila moja lepa kovana fajfa, kmalo bi bila med „soldate“ prišla! Nu, pa se me še vedno drži, le ta spak toliko stane, vsake štiri dni en „pakele“ za štiri solde; to ni majhna reč! Kadenja pa ne pustim, kadili so moj oče, mojega očeta oče; moji bratje tudi vsi kadijo, eni so pa že odkadili. Pri naši hiši se ta lepa navada ne sme opustiti, toliko bom že zaslužil, da bo za tobak, za drugo bo že kako.

(Dalje prih)

Spravila me je tječaj „Tagespost“ s svojo bedarijo in ne tisto se drugače ne more odgovarjati. Da ste mi zdravi. x y z.

Iz Trsta, 25. oktobra. Naš župan sme zadovoljen biti s svojimi prijatelji, ki ondi pri vsakem zborovanju, bodi že seja mestnega odbora, ali pa deželnega zbora, na silno brezobziren, nesramen in neznošen način galerijo oblegajo, kjer s svojim še bolj nesramnim vedenjem, ropotom, sikanjem in žvižganjem v zbornici javno mnenje delajo po svojem okusu. Kakšno da je po tem takem javno mnenje v Tržaških laških, t. j., irredentovskih krogih, si je pač lažje misliti, nego dopovedati. Zadosti naj bo, ako rečemo, kar nam bodo tudi Tržaški Slovenci iz srca radi potrdili, da ga delajo Tržaški pouličniki in ljudje, ki niso dosti več vredni, kakor pouličniki, če tudi škrice in cilindri nosijo. Nam se surovi in neomikani pouličniki v Tržaški mestni in deželni zbornici popolno slični zdé „klakérjem“ po večjih mestih, ki hodijo dobro plačani po gledališčih temu ali onemu nepriljubljenemu igralcu ali oni nepovoljni pevki na vso moč ploskat in javno mnenje za njo delat, t. j., kazit in pokvarjat. V Trstu je ravno taka. Irredentovci si za vsako bolj pikro sejo, kjer se je kaj slovenskega ali kaj avstrijskega nadjati, najmejo postopačev in drugih ničvrednežev, ki napolnijo galerijo in od ondod potem neljube jim Avstriji zveste in vdane poslance s svojo neotesanostjo strahujejo; župan sam, jih sicer naravnost ni, pač pa že večkrat po posrednih načinih spodbujal k škandalom. In ravno ta svojat ga bo vjedla, da bo odložil dostojanstvo podestā in se bo drugemu s poti umaknil, ki bo, prej ko ne, še hujši od sedanjega, kajti slabeje, pravijo, je še vedno za nami.

Naj se toraj nikari nikdo ne čudi, ako se je pri seji v poslednjem mestnem zboru kopje presukalo in se je galerija, ktera tistokrat ni bila v tolikošnji meri s postopači, kakor pa po večem s pošteni, s tlačeni in zaničevanimi Slovenci napolnjena, obrnila proti irredenti sami, in jo je na jasn in nikakor ne dvomljiv način iz Tržaškega mestnega zbora izganjala, če tudi so navadni galerijski klakérji žvižgali vmes! Prevpiti večine le niso mogli in tako je Trst zopet na ostentativen način pokazal, da je še avstrijsk in slovansk! B.

Domače novice.

(Mobilije) za c. kr. jahto „Greif“, ktere je pomorska oblast v Pulji že lansko leto pri tukajšnjem obrtniku gosp. Janezu Matjanu naročila, so dodelane jako fino, elegantno in okusno. G. Matjan jih je razpostavil za dva dni na razgled.

(Domača obrtnija.) Po Ljubljani kakor po deželi dobro znani pleskar (barvomaznik) g. Hauptmann vstanovil bo tovarno za oljate barve. Ker takega podjetja do sedaj v deželi še nimamo v večjem zlogu, pozdravljamo ga z veseljem, želeč mu najboljšega uspeha. — Dve drugi tovarni, kakor čujemo, vstanovili se bodete kmalo in sicer: g. Aurova za pivo in še nekoga družega podjetnika za žičnike (Drahtstiften).

(Kaj pa je tebe treba bilo!) vprašal se bo marsikdo začuden prebravši nemške napise po novem učiteljski, ki se nam je ob Reseljnovi cesti postavilo. Komu za potrebo, ali komu na čast pa naj bodo tisti nemški napisi, vprašamo po vsi pravici. Ali mar učencem? Morda dvema ali trem Kočevarjem, ki se pridejo na leto semkaj na učiteljski stan pripravljat? Tem gotovo ne, kajti vnebovpijoča krivica bi bila, kakih 100 do 150 Slovencev na ljubo 5 Kočevarjem toliko prezirati, da bi se zaradi tistih napravili povsod nemški napisi. Ali so mar taisti gg. profesorjem na čast? Bi bilo tudi odveč! Slovenski bodoči učitelji potrebujejo profesorjev slovensčine zmožnih, vsaj tako bi moralo biti; taisti bi pa pač ne potrebovali nemških napisov nad posamični razredi, ker bi se tudi na slovenske razumili. Komu na ljubo so toraj tisti nemški napisi v novem učiteljski? Staremu cofu na čast so in nikomur drugemu, ker je pri nas že od nekdaj navada, da mora vse, kar je javnega, nemško lice imeti. Tako je in nič drugače! Kedar bo boljše? — Nikdar! Obupali smo, da po pravici povemo. Kajti, ako se nam pod vlado Taaffe kaj tacega zgodi, kaj naj pričakujemo od druge naravnost nemške vlade? — Začetek poduka bo še le v drugi polovici novembra.

(Starosta vseh gg. kaplanov) čast. gosp. Jožef Sauli v Št. Petru pri Gorici, imel je na sv. Uršule dan svojo petdesetletnico. Ves čas dolgih petdeset let skrbi častiti gospod v eni in tisti župniji kot kaplan za blagor svojih vernih. Jubilantu je čestitala njegova občina na čelu jej grof Coronini-Kronberg. Častiti starček videl je že 80 spomladi in vendar je kljub visoki, da rekli bi v težavnem duhovskem stanu izgledni starosti še jako trden in vestno dolžnosti svojega stanu opravlja. Ad multos annos!

(Star cof), ki bi se ga že zdavno lahko znebili, je grda navada pri nas v nemščini slovenska imena na nemški jezik prestavljena pisati, recimo, namesto Škofja Loka ali Loka sploh — Bischoflack ali Pešata — Bescheid. Ravno taka bedarija je pa nasprotno nemška imena à la Innsbruck, Salzburg itd., pri katerih se vidi, da so do poslednje pike prestavljena od besede do besede, v našem jeziku pisati za Inomost, Solnograd itd. Ne bodimo smešni in pustimo vsakemu svoje, pri tem pa tudi ne dajmo, da bi nam Nemci naš pošteni slovenski Vič kvarili po svoje Waitsch, kar pod milim Bogom ni prav nič. Ohranimo si tudi pri pisavi tujega jezika naj bo že nemškega, laškega, francoskega ali angleškega domačo Žabnico, Besnico, Cerklje Tujnice in pustimo na stran abotna in smešna pokvarjena imena Safniz, Wesniz, Zirklach, Teiniz itd. Svoje k svojim. Škofijski ordinarijat nam je v tem oziru že zdavnej pot pokazal. On dosledno piše tudi v tujem jeziku slovanska imena v pravilni slovenščini in ne v spakedrani nemščini. „Svoje svojim“ velja tudi tukaj!

Razne reči.

— Rimski spominki v Bosni. Pri Plevlju v novobazarskem okraju so prišli pri kopanju že mnogim rimskim stavbam na sled. Kosovi slopov in podpor, mozaiki, kamnite krste s pepelom, poleg tega pa denarji iz dobe Trajana, Severa, Avrelija, Klavdija, Proba, Dioklecijana, Maksimijana in Konstantina niso več redka stvar. Kakor menijo izvedenci je bila ta rimska naselbina vničena z ognjem; na to merijo tudi do malega vsi rimski ostanki. Na gori sv. Elija, kjer je bil morda nekdaj nekropolis starega Plevlja in kjer je zdaj iz rimskih kamnov sozidana mala srbska cerkveca, so zadeli kopači na zidovje rimske vile, ter našli kamnitega leva, ki je kaj okusno in umetno izdelan, kateremu je pa, žal, glava odbita. V Cehotini so našli star vodnjak, kilometer dolgo rimsko cesto v sredi gojzda in pa kamen z napisom: INVICTO AUG(usto) AUR(eliano) (Vi)C(to)RIA . . . S(P)RO . . . V Priepolji so pa zadeli pod srbsko cerkvico na ostanke rimskega tempelja, ki se je odlikoval po nastenskih slikah in mnogobrojnih napisih. Vse to kaže, da niso skozi južni del Bosne samo hodili rimski trgovci, ampak da je bila tu velika rimska naselbina.

— Pasja steklina in pomoč protitisti. V Slavoniji živi kmet, ki s čudovito spretnostjo pomaga vsakemu, kdor je bil tako nesrečen, da ga je stekel pes popadel. Vse vré k njemu, visocega in nizkega stanu in on vsacega ozdravi in kako na prost način. Na spodnji strani jezika mu pušča, da mu nekaj krvi oteče in steklina nima pri takem človeku nobenih nasledkov.

— Odkritosrčna molitev. Lully, kapelnik na dvoru Ludvika XIV., francoskega kralja, pride nekoč v cerkev, ko so na koru ravno peli neko izmed njegovih oper, kateri so pa prideli pobožni tekst. Ves iznenaden se prikriza pobožni Florentinec, poklekne in moli globoko ginjen: „Odpusti mi, o Gospod, te pesmi nisem naredil za Tebe!“ Koliko slovenskih organistov bi moralo izgovoriti enake besede, ko igrajo pri službi božji pesmi, ki so bolj za gostilnice, kakor pa za cerkev! To se godi v dobi, ko se cerkveni duh povsod poživlja in imamo v Ljubljani dobro vrejeno Cecilijansko društvo, ki skrbi za cerkveno petje! Upajmo, da bo pravi cerkveni duh v nedolgem času prešinil tudi one kroge, ki so se mu do sedaj dosledno odtegovali. V to pomozi Bog!

Telegrami.

Budapešt, 28. oktobra. Delegacije so se predstavile cesarju. Pozdravila sta ga predsednika delegacij, kterima je cesar odgovoril: „Nada, katero smo izrazili lansko leto o miru in njegovem blagoslovu, se je izpolnila. Kar človeška previdnost premore, smemo se tudi zanaprej nadjati na dobo miroljubnega delovanja, v kateri se bo ljudski blagor vedno bolj naraščal. Razmere z zunanjimi državami posebno one s sosedi našimi so prijazne, kar

le biti zamorejo. Poslednji sestanek z ruskim in nemškim cesarjem dal nam ni le povoda najsrčnejih razmer z rusko carsko hišo obnoviti, temveč je dokazal tudi popolno soglasje med tremi vladarji in njihovimi vladami, na čegar podlagi da se ohrani mir. Medsobočno zaupanje oprto na spoštovanje sklenjenih pogodb, bode naj stališče, katero naj se spoštuje, da se ohrani mir, kterega blagoslova bodo vsi narodi deležni postali. Ocenjevajoč finančne razmere, pravi cesar, da je vlada skrbila vojni budget, kar se je le dalo in kar to dovoljuje ohranitev vojne jakosti in ročnosti. Naprava novošegnih utrditev za obrambo našega primorja je potrebna. Bosna in Hercegovina se pod avstrijskega orla peruti lepo razvija in se je kredit za zasedeni deželi zopet že zdatno znižal, ker se je spomladi nekaj vojakov domov poslalo od ondod. Za notranjo upravo teh dežel tudi letos ne bo treba nikake doklade. Cesar je sklenil z gorko besedo carskega zaupanja in svoje milosti.“

Tujci.

26. oktobra.

Pri **Maliči:** Knez Porcia, iz Trsta. — Einstein, trgovec, iz Monakovega. — Arhany Waes de Alsó, c. k. stotnik, iz Celovea. — Ignacij Burič, c. k. poročnik, iz Ljubljane. — Grof Artur Alberti, kadet, iz Ljubljane. — A. Sternberg, častnik, z Dunaja. — M. Rosenzweig, zastopnik trg. zbornice, z Dunaja. — Arnstein, Larisch, Schlesinger, Durschauler in Linhart, trgovci, z Dunaja. — Holler, iz Zagorja.

Pri **Stonu:** Edmund Bobick, c. k. polkovnik, iz Lvova. — Jos. pl. Steinbrunn, posestnik, iz Trsta. — A. Mahkovec, jurist, iz Trsta. — Franken, c. k. davkar, iz Idrije. — Franc Horak, c. k. voj. zdravnik, iz Kamnika.

Pri **Bavarskem dvoru:** Gašpar Kotnik, s soprogo, iz Št. Vida.

Pri **Južnem kolodvoru:** Alojzij Konrath, pekovski, mojster, iz Serajeva.

Umrli so:

24. okt. Rudolf Benedičič, krojač, 18 let, ulice na Grad št. 12, se je obesil. — Reza Tavčar, mizarjeva hči, 3 leta, Ulice na Grad št. 1, davica.

25. okt. Frater Luka Anton Seljak, vratar v frančiškanskem samostanu, 42 let, Marijni trg št. 5, vled otrpnjenja pluč.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

28. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	81 gl.	—	kr.
Sreberna	82	15	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	50	„
Papirna renta, davka prosta	96	10	„
Akcije avstr.-ogerske banke	862	—	„
Kreditne akcije	286	50	„
London	122	25	„
Srebro	—	—	„
Ces. cekini	5	78	„
Francoski napoleond.	9	71½	„
Nemške marke	60	—	„

Od 27. oktobra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl.	15	kr.
„ „ 4%	93	55	„
„ papirna renta 5%	88	80	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl.	106	50
„ Ländersbanke	—	104	40
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	—	570	—
„ državne železnice	—	299	25
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	—	213	60
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	124	75
4% „ „ 1860	500	135	—
Državne srečke iz l. 1864	100	173	—
„ „ 1864	50	171	50
Kreditne srečke	100	177	25
Ljubljanske srečke	20	23	—
Rudolfove srečke	10	18	50
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	—	109	25
„ Ferdinandove sev.	—	105	50
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	—	104	50

Za mesec listopad

posebno priporočamo naslednjo knjigo:

Pomoč dušam v vica

ali

premišljevanja in molitve za naše ljube ranjke.

Po P. St. Doebenbach-u S. J.

poslovenil

P. Hrisogon M.

Cena: trdo vezano 55 kr., v pol usnji 70 kr. v usnji 75 kr., z zlato obrezo 1 gold. 10 kr. Kdor naroči 12 iztisov dobi 13. iztis prosto.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Vsem prečast. župnikom in sicer cerkvenim predstojništvom podpisani spoštljivo naznanja, da snemljem brez posebnih pripravnostov stroškov

strelovode pri farovžih in cerkvah,

preskrbujem pozlačenje v ognji po nizki ceni in jih zopet ravno tako brez daljnih stroškov natikam ter sem porok za dobro izvršitev vsih takih del.

Alojzij Fakin,

(2)

Marije Terezije cesta št. 5.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.